

**NHIỆT LIỆT CHÀO MỪNG NGÀY BẦU CỬ ĐẠI BIỂU QUỐC HỘI KHÓA XV
VÀ ĐẠI BIỂU HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN CÁC CẤP NHIỆM KỲ 2021 - 2026!**

Lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với người đại biểu dân cử

❖ **ThS. VÕ THỊ BÍCH DIỄM**
Trưởng Chính trị TP Cần Thơ

Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng các thành viên của Chính phủ tuyên thệ nhậm chức tại Kỳ họp thứ nhất, Quốc hội khóa I (02/3/1946).
Ảnh: Tư liệu.

Đại biểu Quốc hội, đại biểu Hội đồng nhân dân là chủ thể giữ vai trò then chốt, quan trọng trong việc thực hiện quyền dân chủ do Nhân dân uỷ quyền bằng một cuộc bầu cử trực tiếp. Chính vì vậy, lúc sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn yêu cầu đây phải là những người phải hết lòng hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân. Trong bài nói chuyện với đồng bào Thủ đô Hà Nội nhân dịp mừng kỳ họp thứ nhất Quốc hội khóa II Người đã khẳng định: "Tất cả đại biểu Quốc hội hứa với đồng bào là được cử vào Quốc hội để làm đại biểu Quốc hội không phải là để làm quan, không phải là để ngồi trên ăn trốc mà là người đầy tớ tuyệt đối trung thành của đồng bào". "... Quốc hội phải có những đại biểu thật xứng đáng, những đại biểu một lòng một dạ phục vụ Tổ quốc, phục vụ Nhân dân và phục vụ chủ nghĩa xã hội".

Chủ tịch Hồ Chí Minh, một người đã đi khắp các châu lục để tìm đường cứu nước, đã dày công nghiên cứu các cuộc cách mạng điển hình của thế giới từ cách mạng tư sản ở Châu Âu, Châu Mỹ đến Cách mạng Tháng Mười Nga. Người cũng đã nghiên cứu nhiều mô hình Nhà nước trên thế giới: từ kiểu Nhà nước Phong kiến tồn tại từ rất lâu đời ở Việt Nam đến Nhà nước Dân chủ tư sản ở Mỹ, Pháp và Nhà nước Xã hội chủ nghĩa ở Nga. Chính vì nghiên cứu kỹ các kiểu Nhà nước, quá trình thiết lập bộ máy Nhà nước, vai trò của từng bộ phận trong bộ máy đó nên Người đã chắc lọc, lựa chọn những ưu điểm trong từng kiểu Nhà nước và sau này vận dụng phù hợp và yêu cầu thực tiễn xây dựng Nhà nước kiểu mới ở Việt Nam. Trong hành trình tìm tòi, khảo nghiệm các kiểu Nhà nước đó và cũng từ yêu cầu thực tiễn cách mạng Việt Nam, Người đã rất quan tâm đến mô hình Nhà nước đem lại dân chủ cho số đông người, dân chủ cho đại đa số Nhân dân lao động - Nhà nước Xô viết Công - Nông - Binh ở Nga và vận dụng vào thiết lập Nhà nước thật sự của dân, do dân và vì dân ở Việt Nam. Trong bộ máy Nhà nước đó, Người yêu cầu Quốc hội là cơ quan lập pháp, Chính phủ, chính quyền các cấp là các cơ quan hành pháp và các toà án là cơ quan tư pháp để giữ gìn kỷ cương, phép nước. Trong đó, Nhân dân sẽ thực hiện quyền làm chủ của mình thông qua việc lựa chọn, bầu ra những người tiêu biểu, có đức, có tài, xứng đáng đại diện cho Nhân dân tại Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng dạy rằng "Chính phủ của chúng ta từ toàn quốc đến các làng đều là công bộc của dân có nghĩa là để

gánh việc chung cho dân chứ không phải để đè đầu dân như thời Pháp - Nhật¹. Chính phủ của ta không phải để cai trị dân mà Chính phủ để phục vụ dân, người đại biểu được dân bầu cử phải là người thật sự có tài, có đức, toàn tâm, toàn ý phục vụ Nhân dân, phụng sự Tổ quốc. Tư tưởng chọn người tài đức để thực hiện quyền dân chủ Nhân dân của Người đã được hiện thực hóa sau Cách mạng Tháng Tám 1945 thành công, Nhân dân ta giành được quyền làm chủ thật sự của đất nước. Trước khi cuộc tổng tuyển cử đầu tiên của nước ta diễn ra, ngày 31/12/1945 trên Báo Cứu Quốc Bác đã viết: “Đây là cuộc tổng tuyển cử lần đầu tiên diễn ra trên đất nước của chúng ta mà trước đây chưa hề có” và Người đã căn dặn: “Tổng tuyển cử là một dịp cho toàn thể quốc dân lựa chọn những người có tài, có đức để gánh vác công việc nước nhà²”. Người đặt ra yêu cầu đối với những người trúng cử sẽ phải ra sức giữ vững nền độc lập của Tổ quốc, ra sức mưu cầu hạnh phúc của đồng bào. Phải luôn luôn nhớ và thực hành câu: vì lợi nước, quên lợi nhà, vì lợi chung, quên lợi riêng. Phải làm sao cho xứng đáng với đồng bào, cho xứng đáng với Tổ quốc. Chính vì vậy, trước tổng tuyển cử 01 ngày, tại khu Việt Nam học xá (nay là Đại học Bách Khoa, Hà Nội), 15h ngày 05/01/1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự mít tinh của hơn hai vạn đồng bào ủng hộ cuộc bầu cử Quốc hội, tại cuộc mít tinh, Người đã nói: “Làm việc bây giờ là hy sinh, là phấn đấu, quên lợi ích riêng mà nghĩ lợi ích chung. Những ai muốn làm quan cách mạng thì nhất định không bầu. Ngày mai, không ai ép, không ai mua, toàn dân sẽ thực hiện cái quyền dân chủ ấy”.

Với vị trí là cơ quan đại biểu cao nhất, đại biểu Quốc hội, đại biểu Hội đồng nhân dân chính là đại diện cho các tầng lớp Nhân dân, các thành phần trong xã hội, họ phải phản ánh được tiếng nói đa dạng của cử tri và Nhân dân. Một tổ chức mà Hồ Chí Minh yêu cầu phải thực sự vì dân, làm “công bộc” của dân và không có một đặt quyền đặt lợi nào khác. Bên cạnh đó, chọn người làm “công bộc” theo tinh thần Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng có nghĩa là từ thực tế, qua thực tế, dân sẽ lựa chọn những đại biểu cho mình - những đại biểu biết thể hiện bổn phận làm “tôi tớ” cho dân với ý nghĩa đầy đủ nhất, đó là những đại biểu biết nói - dám nói, biết làm - dám làm, biết chịu trách nhiệm và dám chịu trách nhiệm, tất cả vì lợi ích của dân mà hành động: “Việc gì có lợi cho dân, ta phải hết sức làm. Việc gì hại cho dân, ta phải hết sức tránh³”.

Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn rằng đối với những đại biểu của Nhân dân phải tự mình hiểu rằng: Làm mọi việc có lợi cho dân là mục đích ứng cử, là lý do tồn tại của những đại biểu được Nhân dân lựa chọn. Theo Người, làm lợi cho dân phải được hiểu theo quan điểm biện chứng. Dân có quyền được phục vụ, dân đòi hỏi đại biểu dân cử - những “công bộc” phải phụng sự, nhưng dân cũng phải chăm lo xây dựng và bảo vệ bộ máy mà mình xây dựng nên. Với tinh thần ấy, cơ quan dân cử các cấp phải hiểu được rằng, nguồn lực trong dân được cấu thành bởi nhiều yếu tố cách mạng; dân không chỉ mạnh lên khi họ được đầy đủ về vật chất mà còn mạnh hơn khi trình độ dân trí, trình độ chính trị, văn hóa,... không ngừng được nâng cao do họ thường xuyên được bồi dưỡng, đào tạo. Qua đó, trình độ của các “công bộc” cũng được xây dựng, củng cố và phát triển toàn diện. Năm 1946, lần đầu tiên kêu gọi quốc dân đi bỏ phiếu, Người căn dặn phải “lựa chọn và bầu ra những người xứng đáng thay mặt cho mình, và gánh vác việc nước... Những người trúng cử, sẽ phải ra sức giữ vững nền độc lập của Tổ quốc, ra sức mưu cầu hạnh phúc cho đồng bào. Phải luôn nhớ và thực hành câu: Vì lợi nước, quên lợi nhà; vì lợi chung, quên lợi riêng⁴”. Tất cả đều phải ghi nhớ điều đó để có quan điểm đúng, động cơ đúng khi tham gia ứng cử và bầu cử. Theo đó, phải ghi nhớ rằng, bản chất của nền dân chủ quy định, cho nên sẽ có người trúng cử, người chưa trúng cử song tất cả đều nói lên rằng, “họ tỏ lòng hăng hái với nước, với dân”. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, người trúng cử sẽ ra sức mưu cầu hạnh phúc cho đồng bào, còn người chưa được trúng cử cũng “không nên ngã lòng. Mình đã tỏ lòng hăng hái với nước, với dân, thì luôn luôn phải giữ lòng hăng hái đó⁵”.

Triết lý vì dân trong Bộ máy Nhà nước nói chung và trong chọn đại biểu Quốc hội, đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nói riêng theo Chủ tịch Hồ Chí Minh là cơ sở để tỏ lòng mưu cầu hạnh phúc cho đồng bào trong mọi tình huống, nó luôn là động lực cách mạng đúng đắn, sự tồn tại bền vững của kết quả bầu cử theo lập trường của giai cấp công nhân, sự bền vững về bản chất của nền dân chủ cũng cơ bản nhờ vào tinh thần gìn giữ và phát triển đạo lý ấy. Đồng thời, tự nó có vai trò kiểm chứng, thức tỉnh mọi tha hóa. Đó là điều mà Chủ tịch Hồ Chí Minh nhiều lần nhắc nhở. Chính vì vậy, Người đặc biệt lưu ý một số đại biểu được dân bầu, dân cử, có “chân” trong chính quyền lại

tỏ thái độ không tốt với dân, “cây thế mình ở trong ban này, ban nọ, rồi ngang tàng phóng túng, muốn sao được vậy, coi khinh dư luận, không nghĩ đến dân. Quên rằng dân bầu mình ra để làm việc cho dân, chứ không phải để cây thế với dân”⁶. Đó là biểu hiện của sự nhậm lẫn, hoặc cố tình nhậm lẫn giữa “công bộc” với quyền lực, là phản bội đạo lý. Chủ tịch Hồ Chí Minh nghiêm khắc phê phán, lên án và lấy đó làm gương để nhắc nhở Nhân dân phải kỹ càng, tỏ trách nhiệm cao để sáng suốt lựa chọn trong bầu cử; phải biết, phải bàn, phải bầu, phải giám sát, kiểm tra để duy trì và phát triển chất lượng bầu cử, chất lượng dân chủ trong hiện thực.

Yêu cầu phải tìm được những người thật sự tài đức để ra sức giúp nước, giúp dân, những người phải thực sự toàn tâm toàn ý phục vụ Nhân dân, phụng sự Tổ quốc không chỉ là đòi hỏi thực tiễn của cách mạng Việt Nam mà còn là trần trở, là suy nghĩ và những hoạt động thực tiễn theo suốt hành trình lãnh đạo Nhà nước của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Trên Báo Cứu Quốc số ra ngày 20/11/1946, Bác đã viết: “Nước nhà cần phải kiến thiết, kiến thiết cần phải có nhân tài. Trong 20 triệu đồng bào không thiếu người có tài có đức. Vì Chính phủ nhìn không đều, thấy không khắp nên những bậc có tài có đức chưa xuất hiện. Khuyết điểm đó tôi xin thừa nhận. Nay muốn sửa điều đó và tìm kẻ hiền năng. Các địa phương phải lập tức điều tra nơi nào có người tài đức, có thể làm ích nước lợi dân thì phải báo cáo ngay cho Chính phủ biết”. Đến ngày Lễ bế mạc kỳ họp thứ nhất Quốc hội khóa II (15/7/1960), Chủ tịch Hồ Chí Minh một lần nữa khẳng định trong bài phát biểu của mình: “Để xứng đáng với vinh dự to lớn là người đầy tớ tuyệt đối trung thành của Nhân dân, các đại biểu Quốc hội và cán bộ chính quyền cần phải: Thực hành cần, kiệm, liêm, chính; chí công, vô tư. Gương mẫu về mọi mặt: đoàn kết, công tác, học tập, lao động. Luôn luôn giữ vững tác phong khiêm tốn, chất phác và hòa mình với quần chúng thành một khối”⁷. Theo Người, đại biểu dân cử của chúng ta là cầu nối giữa Nhân dân với chính quyền Nhà nước, kết nối các lợi ích trong xã hội, mối quan hệ giữa đại biểu dân cử đối với cử tri và Nhân dân có thể được coi như một sự gắn bó máu thịt, một sợi dây liên kết bền chặt, gắn kết, lợi ích của cử tri và các nhóm dân cư trong xã hội. Chính vì vậy, Người yêu cầu rất cao về các chuẩn mực đạo đức đối với những người trúng cử, họ phải đem hết sức mình ra để phụng sự, phục vụ Tổ quốc, bảo vệ nền độc lập

của Tổ quốc, đồng thời mang lại lợi ích cho Nhân dân và luôn luôn phải đặt lợi ích của công lên trên lợi ích riêng của mỗi con người.

Cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XV và Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2021-2026 của nước ta sẽ diễn ra vào ngày 23/5/2021. Đây là cơ hội để Nhân dân thực hiện quyền làm chủ của mình thông qua việc lựa chọn, bầu ra những người tiêu biểu, có đức, có tài, xứng đáng đại diện cho Nhân dân tại Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp theo lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây cũng là dịp để tiếp tục xây dựng, củng cố và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân, nền dân chủ xã hội chủ nghĩa. Việc lựa chọn, bầu ra những người tiêu biểu về đức, tài, xứng đáng đại diện cho ý chí, nguyện vọng và quyền làm chủ của Nhân dân trong Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ mới được xác định là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân. Trọng trách lớn nhất của mỗi đại biểu dân cử mang theo trong hành trang làm chức năng đại biểu của mình là đại diện ý chí, nguyện vọng của cử tri, của Nhân dân. Trong vai trò của người đại biểu do Nhân dân bầu ra, tiếng nói của họ không chỉ là tiếng nói của địa phương, của ngành, lĩnh vực mình mà phải là tiếng nói của cử tri, tiếng nói của cuộc sống. Quốc hội được bầu ra phải ngày càng xứng đáng là đại biểu cao nhất cho quyền lực của Nhân dân và là cơ quan quyền lực Nhà nước cao nhất; là cơ quan duy nhất có quyền lập hiến, lập pháp, quyết định các vấn đề quan trọng của đất nước và giám sát tối cao toàn bộ hoạt động của Nhà nước như sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng mong muốn ■

Tài liệu tham khảo

- ¹ Hồ Chí Minh: Toàn tập, t.4, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2009, tr. 56.
- ² Vũ Kỳ, Bác Hồ với đêm trước kỳ họp đầu tiên Quốc hội khoá I, Tạp chí Người đại biểu Nhân dân số tháng 4/1996.
- ³ Hồ Chí Minh: Toàn tập, t.4, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2009, tr. 57.
- ⁴ Hồ Chí Minh: Toàn tập, t.4, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2009, tr. 145.
- ⁵ Hồ Chí Minh: Toàn tập, t.4, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2009, tr. 146.
- ⁶ Hồ Chí Minh: Toàn tập, t.4, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2009, tr. 57.
- ⁷ Chủ tịch Hồ Chí Minh với Quốc hội và Hội đồng nhân dân, NXB. Chính trị Quốc gia, 2001, tr.127.